

Sygn. akt *XVI GC 52/15*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący –	<i>SSO Jan Wawrowski</i>
Protokolant –	Daniel Drukalski

po rozpoznaniu 14 września 2016 r. w W.

na rozprawie

sprawy z powództwa *Związku Zawodowego (...) S.A. w W.*

przeciwko *(...) spółce akcyjnej w W.*

o uchylenie uchwał

1. oddała powództwo;
2. zasądza od Związku Zawodowego (...) S.A. w W. na rzecz (...) spółki akcyjnej w W. kwotę 617,00 zł (sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Jan Wawrowski

Sygn. akt *XVI GC 52/15*

UZASADNIENIE

W dniu 20 stycznia 2015 roku Związek Zawodowy (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł pozew przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. o uchylenie uchwał Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia (...) S.A. z siedzibą w W. z 20 grudnia 2014 roku nr (...) w sprawie przymusowego wykupu akcji akcjonariuszy reprezentujących nie więcej niż 5% kapitału zakładowego przez akcjonariuszy posiadających łącznie nie mniej niż 95% kapitału zakładowego i nr(...) w sprawie wyznaczenia biegłego do wyceny akcji w związku z przymusowym wykupem akcji oraz o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż zaskarżone uchwały są nieważne, gdyż nie zawierają uzasadnienia, w którym wskazane byłyby przesłanki usprawiedliwiające ich powzięcie działaniami akcjonariuszy mniejszościowych, stanowiącymi realne zagrożenie interesów spółki. Ponadto zdaniem powoda, podjęte uchwały są sprzeczne z dobrymi obyczajami i godzą w interes spółki, gdyż środki przeznaczone na wykup przymusowy akcji mogłyby zostać przeznaczone na dokapitalizowanie (...) S.A. i mają na celu pokrzywdzenie akcjonariuszy selektywnie wybranych do przymusowego wykupu akcji, gdyż z istoty wykup zmniejsza (niweczy) pozycję akcjonariuszy i niweczy sytuację udziałową akcjonariusza, którego akcje podlegają wykupowi. Powód wskazał, iż do przymusowego wykupu akcji zostały wybrane tylko niektóre akcje (akcjonariusze). Natomiast jednym z akcjonariuszy mniejszościowych jest m.in.

Towarzystwo (...) sp. z o.o., posiadająca w kapitale zakładowym (...) S.A. 1.123.661 akcji, czyli ok. (...) akcji, a przymusowym wykupem zostały objęte 310.180 akcji serii (...).

W złożonej 25 marca 2015 roku odpowiedzi na pozew, pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Pozwany wskazał, że uchwała o przymusowym wykupie akcji nie musi zawierać uzasadnienia, a do przesłanek materialnoprawnych uchwały o przymusowym wykupie akcji nie należy istnienie dostatecznych usprawiedliwionych przyczyn uzasadniających jej podjęcie. Zdaniem pozwanego wykonał on przysługujące mu uprawnienie. Ponadto, pozwany stwierdził, że ciężar dowodu, dlaczego uchwały podlegają uchyleniu, spoczywa na powodzie i to nie pozwany powinien wykazać, że uchwała nr (...) lub uchwała nr (...) nie podlega uchyleniu. Dodatkowo, zdaniem pozwanego powód nie wykazał spełnienia przesłanek uchylenia uchwał, w żadnym razie nie udowodnił, jakoby zaskarżone uchwały w istocie godziły w interes pozwanego lub miały na celu pokrzywdzenie akcjonariusza. Nie zostało również w żaden sposób udowodnione, jakoby uchwały sprzeczne były z dobrymi obyczajami lub też ze statutem pozwanego. Zdaniem pozwanego, powód nie zaoferował jakichkolwiek dowodów poza protokołem obejmującym niesporny fakt podjęcia uchwał. Co więcej, uchwały zostały już częściowo wykonane. Zgodnie bowiem z oświadczeniem (...) z dnia 23 marca 2015 roku w ramach obsługi procesu przymusowego wykupu akcji (...) na rzecz Skarbu Państwa, realizowanego na podstawie umowy z (...) S.A., do 11 marca 2015 roku 131 osób odebrało środki pieniężne w kwocie (...) zł za wykupione przymusowo akcje (...), oddając tym samym akcje (...) w liczbie 7 645 do dyspozycji (...) S.A.

W piśmie przygotowawczym z 7 stycznia 2016 roku powód, działając na podstawie art. 84 k.p.c., wniósł o zawiadomienie o niniejszym procesie akcjonariusza pozwanego - Skarb Państwa - Ministra Skarbu Państwa.

Postanowieniem z 8 stycznia 2016 roku Sąd uwzględnił powyższy wniosek.

Skarb Państwa nie zgłosił udziału w sprawie.

W trakcie dalszego postępowania strony podtrzymywały swoje stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 20 grudnia 2014 roku odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W., które podjęło uchwałę nr (...) w sprawie przymusowego wykupu akcji akcjonariuszy reprezentujących nie więcej niż 5% kapitału zakładowego przez akcjonariuszy posiadających łącznie nie mniej niż 95% kapitału zakładowego. Działając na podstawie art. 418 § 1 KSH w § 1 uchwały postanowiło o przymusowym wykupie 310.180 akcji zwykłych, na okaziciela serii (...) o następujących numerach:

- a) od (...) do (...);
- b) od (...) do (...);
- c) od (...) do (...);
- d) od (...) do (...);
- e) od (...) do (...);
- f) od (...) do (...);
- g) od (...) do (...);
- h) od (...) do (...);

i) od (...) do (...);

j) od (...) do (...);

k) od (...) do (...);

l) od (...) do (...);

m) od (...) do (...);

po cenie ustalonej przez biegłego wyznaczonego uchwałą Walnego Zgromadzenia Spółki (...) S.A. Akcje miały zostać nabyte przez Skarb Państwa, tj. akcjonariusza posiadającego (...) akcji w kapitale zakładowym Spółki. Akcjonariusze, których akcje podlegają przymusowemu wykupowi, mieli w ciągu 1 miesiąca od dnia ogłoszenia uchwały o przymusowym wykupie akcji, złożyć dokumenty akcji lub dowody ich złożenia do rozporządzenia (...) S.A. za pośrednictwem podmiotu wskazanego w ogłoszeniu o przymusowym wykupie akcji, opublikowanym w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. W (...) uchwały stwierdzono, że uchwała wchodzi w życie z chwilą podjęcia. W głosowaniu jawnym imiennym nad przyjęciem powyższej uchwały oddano 477 691 205 ważnych głosów z 477 691.205 akcji (co stanowiło (...) kapitału zakładowego Spółki), z czego 477 690 794 głosów za, przy 411 głosach przeciw (w tym 40 głosów/akcji przeciw powoda) oraz przy braku głosów wstrzymujących się od głosowania, wobec czego uchwała powyższa została powzięta. Jednocześnie M. K., reprezentujący powoda oświadczył, że głosował przeciw uchwale i zgłosił sprzeciw do uchwały.

(dowód: protokół z 20.12.2014 r. - k. 20-23)

Następnie Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. podjęło uchwałę nr (...)w sprawie wyznaczenia biegłego do wyceny akcji w związku z przymusowym wykupem akcji. W (...)uchwały wyznaczyło spółkę (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. jako biegłego do wyceny akcji (...) S.A. i ustalenia ceny wykupu akcji w związku z przymusowym wykupem akcji. W (...)uchwały stwierdzono, że uchwała wchodzi w życie z chwilą podjęcia. W głosowaniu jawnym imiennym nad przyjęciem powyższej uchwały oddano 477 691 205 ważnych głosów z 477 691 205 akcji (co stanowiło(...) kapitału zakładowego Spółki), z czego 477 690 794 głosów za, przy 411 głosach przeciw (w tym 40 głosów/akcji przeciw powoda) oraz przy braku głosów wstrzymujących się od głosowania, wobec czego uchwała powyższa została powzięta. M. K., reprezentujący powoda oświadczył, że głosował przeciw uchwale i zgłosił sprzeciw do uchwały.

(dowód: protokół z 20.12.2014 r.- k. 23-24)

Po podjęciu powyższych uchwał, na wniosek przedstawiciela akcjonariusza Skarbu Państwa zarządzono przerwę w obradach do dnia 23 grudnia 2014 roku do godziny 12.

(dowód: protokół z 20.12.2014 r. - k. 24-25)

Druga część obrad Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. odbyła się 23 grudnia 2014 roku. W pkt (...)porządku obrad pełnomocnik Zarządu Spółki ogłosił w trybie art. 417 § 2 KSH cenę wykupu akcji, która została ustalona przez biegłego - Spółkę (...) sp. z o.o. na kwotę (...)zł ((...)) za 1 akcję.

(dowód: protokół z 23.12.2014 r. - k. 29)

Stan faktyczny sprawy Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów z dokumentów, niekwestionowanych przez strony i uznanych przez Sąd za w pełni wiarygodne jako jednoznaczne i wzajemnie się uzupełniające.

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Przepis art. 418 Kodeksu spółek handlowych reguluje przesłanki podjęcia uchwały w sprawie przymusowego wykupu oraz treść takiej uchwały. Zgodnie z § 1 walne zgromadzenie może powziąć uchwałę o przymusowym wykupie akcji akcjonariuszy reprezentujących nie więcej niż 5% kapitału zakładowego (akcjonariusze mniejszościowi) przez nie więcej niż pięciu akcjonariuszy, posiadających łącznie nie mniej niż 95% kapitału zakładowego, z których każdy posiada nie mniej niż 5% kapitału zakładowego. Uchwała wymaga większości 95% głosów oddanych. [...]. § 2 tego przepisu wskazuje, że uchwała o przymusowym wykupie akcji akcjonariuszy mniejszościowych powinna określać akcje podlegające wykupowi oraz akcjonariuszy, którzy zobowiązują się wykupić akcje, jak również określać akcje przypadające każdemu z nabywców. Akcjonariusze, którzy mają nabyć akcje i głosowali za uchwałą, odpowiadają solidarnie wobec spółki za spłacenie całej sumy wykupu.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2008 roku (sygn. akt II CSK 251/08), przepis art. 418 § 1 k.s.h. określa wszystkie przesłanki normatywne (podmiotowe i przedmiotowe) podjęcia uchwały o przymusowym wykupie akcji. Do przesłanek materialnoprawnych podjęcia uchwały przez walne zgromadzenie akcjonariuszy o przymusowym wykupie akcji, nie należy istnienie dostatecznie usprawiedliwionych przyczyn uzasadniających jej podjęcie. Sąd Najwyższy stwierdził, że przyjęcie istnienia takiego wymogu podjęcia uchwały na podstawie art. 418 § 1 k.s.h. byłoby uznaniem istnienia pozanormatywnej (nie wynikającej z przepisów obowiązującego prawa) dodatkowej przesłanki podjęcia uchwały o przymusowym wykupieniu akcji mniejszościowych akcjonariuszy.

Ponadto, w art. 418 § 2 zd. pierwsze k.s.h. ustawodawca w sposób wyczerpujący – w rozumieniu art. 304 § 4 k.s.h. - określił treść uchwały o przymusowym wykupie akcji i nie wymienił wśród elementów tej uchwały jej uzasadnienia. Wniosek o braku konieczności uzasadnienia uchwały podjętej na podstawie art. 418 § 1 k.s.h. potwierdza analiza innych przepisów kodeksu spółek handlowych, w których - w odróżnieniu od art. 418 § 2 k.s.h. - przewidziano wymóg uzasadnienia uchwały organu spółki, bądź przedstawienia opinii zarządu, przed podjęciem określonej uchwały. Wobec powyższego, uchwała o przymusowym wykupie akcji nie musi zawierać uzasadnienia.

W dalszych rozważaniach Sąd Najwyższy podkreślił, że sporządzenie uzasadnienia uchwały podjętej na podstawie art. 418 § 1 k.s.h., jest zbędne z punktu widzenia przesłanek warunkujących uwzględnienie powództwa o uchylenie takiej uchwały walnego zgromadzenia. Wyartykułowana w uzasadnieniu takiej uchwały przyczyna (motyw) jej uchwalenia, nie miałyby charakteru normatywnego.

Sąd a quo w pełni podziela powyższe stanowisko, które potwierdził również Sąd Apelacyjny w Warszawie w postanowieniu z 30 września 2015 roku, rozpoznając zażalenie w niniejszej sprawie.

Ponadto, jako że przepis art. 422 § 1 k.s.h. nie określa, na kim spoczywa ciężar dowodu wystąpienia przesłanek roszczenia o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszy, do tego powództwa ma zastosowanie ogólny przepis art. 6 k.c. w związku z art. 2 k.s.h., dotyczący ciężaru dowodu. Wobec powyższego, na podstawie z art. 6 k.c., to na powodzie spoczywał ciężar wykazania przesłanek warunkujących uwzględnienie powództwa na podstawie art. 422 § 1 k.s.h.. Sąd Najwyższy jednoznacznie stwierdził, że wyprowadzanie z faktu braku uzasadnienia uchwały podjętej na podstawie art. 418 § 1 k.s.h. niekorzystnych skutków prawnych dla spółki akcyjnej - polegających na przejściu ciężaru dowodu na tę spółkę, to wyprowadzanie niekorzystnych konsekwencji prawnych z nieistniejącej w przepisach prawa, dodatkowej pozanormatywnej przesłanki podjęcia uchwały o przymusowym wykupie akcji.

Przepis art. 422 § 1 k.s.h. stanowi, że uchwała walnego zgromadzenia sprzeczna ze statutem bądź dobrymi obyczajami i godząca w interes spółki lub mająca na celu pokrzywdzenie akcjonariusza może być zaskarżona w drodze wytoczonego przeciwko spółce powództwa o uchylenie uchwały.

Zdaniem powoda, głównym argumentem przemawiającym za uznaniem, że zaskarżone uchwały nr (...)i (...)są sprzeczne z dobrymi obyczajami i mają na celu pokrzywdzenie akcjonariuszy - posiadaczy 310.180 akcji serii (...) - jest okoliczność, że do przymusowego wykupu akcji zostały wybrane tylko niektóre akcje (niektórych akcjonariuszy, o których mowa w art. 418 k.s.h.). Powód podkreślił, że akcjonariuszem pozwanego jest również między innymi (...)sp. z o.o., które posiada 1 123 661 akcji, czyli około(...) akcji, a przymusowym wykupem zostały objęte 310 180 akcji serii (...).

Niewątpliwie jednak powód jest akcjonariuszem mniejszym niż ww. akcjonariusz. Można zatem uznać, że zaskarżona uchwała miała na celu wykupienie tylko akcjonariuszy najmniejszych, a ewentualnie w kolejnych uchwałach mógłby nastąpić sukcesywny wykup akcji pozostałych akcjonariuszy mniejszościowych. Należy mieć także na uwadze, że (...) sp. z o.o. jest większym od powoda akcjonariuszem, stąd na przymusowy wykup jego akcji potrzebne byłyby wyższe środki pieniężne. Powód nie wykazał aby działanie pozwanego miało charakter intencjonalny, nakierowany na pozbawienie jedynie powoda praw wynikających z posiadania akcji.

Sąd nie podziela również stanowiska powoda, iż zaskarżone uchwały są sprzeczne z dobrymi obyczajami i godzą w interes spółki, gdyż środki przeznaczone na wykup przymusowy akcji mogłyby zostać przeznaczone na dokapitalizowanie pozwanego. Kwota (...)złotych przeznaczona na wykup akcji akcjonariuszy mniejszościowych, przy wysokości kapitału zakładowego pozwanego wynoszącego ponad(...)złotych, jest znikoma i jej przeznaczenie na dokapitalizowanie pozwanej spółki nie mogłoby rzeczywiście wpłynąć na stan finansowy pozwanej spółki. Powód nie wskazał innych okoliczności, które wskazywałyby na sprzeczność uchwały z dobrymi obyczajami – jakie obyczaje zostały naruszone podjęciem zaskarżonych uchwał.

Powód nie udowodnił, jakoby zaskarżone uchwały w istocie godziły w interes pozwanego lub miały na celu pokrzywdzenie akcjonariusza.

Istotą przymusowego wykupu akcji akcjonariuszy mniejszościowych jest bowiem ochrona praw akcjonariuszy większościowych i to do jego uznania pozostaje przeprowadzenie przymusowego wykupu. Tzw. squeeze-out umożliwia obniżenie kosztów działania spółki akcyjnej, usprawnienie działania jej organów, zwiększenie atrakcyjności spółki dla inwestorów, umożliwia stworzenie „zamkniętej” spółki akcyjnej i ułatwia przekształcenie spółki „otwartej” w spółkę „prywatną” lub rodzinną (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2008 r. II CSK 441/07 oraz uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 czerwca 2005 r., P 25/02, OTK-A, z 2005 r., nr 6, poz. 65).

Powód nie wykazał również aby uchwała nr (...), która dotyczy wyznaczenia biegłego do wyceny akcji w związku z ich przymusowym wykupem, była sprzeczna ze statutem bądź dobrymi obyczajami, albo godziła w interes spółki lub miała na celu pokrzywdzenie akcjonariusza. Nie może być natomiast przedmiotem kontroli Sądu w ramach zaskarżenia uchwały, prawidłowość wyceny dokonanej przez powołanego na jej podstawie biegłego.

Przy ocenie zasadności powództwa należy mieć również na uwadze, że zaskarżone uchwały zostały już wykonane – nr (...)w całości, a nr (...)w części.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 422 § 1 k.s.h., Sąd orzekł jak w punkcie 1 sentencji.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 99 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1, 3 i 4 k.p.c. w zw. z § 8 ust 1 pkt 1 i § 10 ust. 2 pkt 2 i § 20 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 25 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804), obciążając powoda kosztami zastępstwa procesowego pozwanego według stawek minimalnych, w tym w postępowaniu zażaleniowym (360 zł i 180 zł), opłaty od zażalenia – 60 zł i opłaty od pełnomocnictwa – 17 zł.

SSO Jan Wawrowski

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron.

2016-10-03 SSO Jan Wawrowski